

Metsäbioenergia ilmastonmuutoksen hillintäkeinona

Jari Liski
Suomen ympäristökeskus

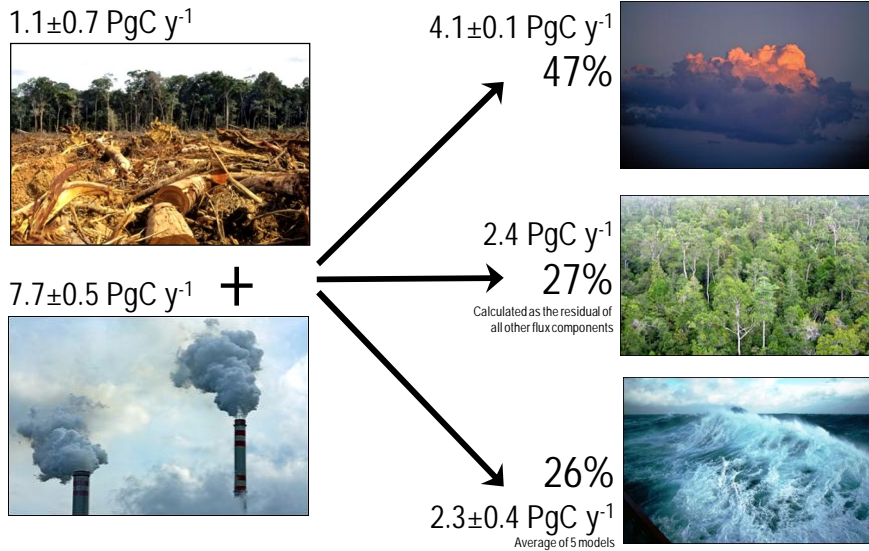
Sisältö: Metsäbioenergia ilmastonmuutoksen hillintäkeinona

1. Päästövaikutustarkastelujen määrittely
2. Hakkuutähteiden energiakäytön
päästövaikutukset -periaate
3. Hakkuutähteiden lahoamisnopeus
4. Hakkuutähteiden energiakäytön
päästövaikutukset -tutkimustuloksia
5. Lisätietotarpeita
6. Yhteenveto

16.8.2011

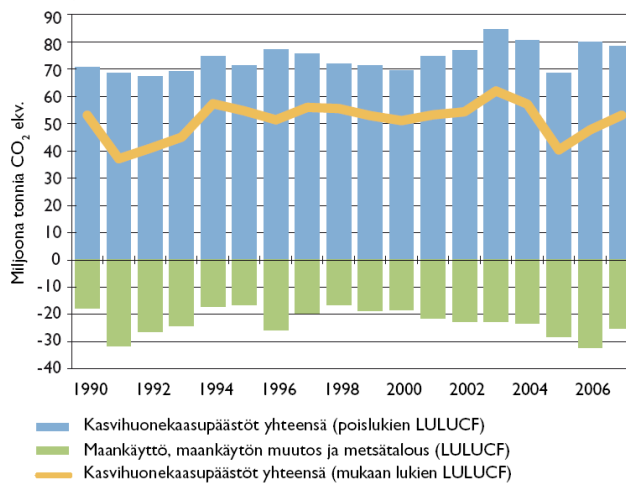
Fate of Anthropogenic CO₂ Emissions (2000-2009)

Global Carbon Project 2010; Updated from Le Quéré et al. 2009, Nature Geoscience; Canadell et al. 2007, PNAS

Suomen kasvihuonekaasupäästöt ja hiilinielu v. 1990-2007

YM ja Tilastokeskus 2009

Päästövaikutustarkastelujen määrittely 1/4

- Metsäbioenergian päästövaikutuksia arvioitaessa huomioon otavat vaikutukset sekä päästöihin että hiilinieluun
  - Ilmakehän hiilidioksidimäärän kehittyminen riippuu sekä päästöistä että nieluista
  - Hiilinielut vaikuttavat oleellisesti Suomen hiilitaseeseen

16.8.2011

Päästövaikutustarkastelujen määrittely 2/4

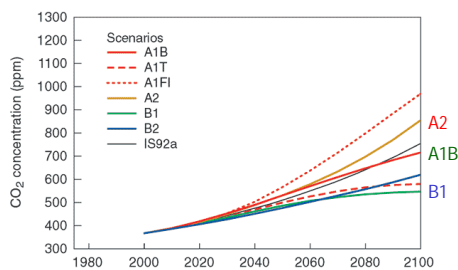
- Metsäbioenergian päästövaikutus saadaan selville vertaamalla toisiinsa kahta tilannetta: metsäbioenergiaa tuotetaan ja metsäbioenergiaa ei tuoteta
  - Millainen metsien hiilinielu on tai miten metsien hiilivarastot kehittyvät, kun metsäbioenergiaa tuotetaan, ei vastaa kysymykseen siitä, millaiset päästövaikutukset metsäbioenergian käyttö aiheuttaa
  - Hiilivarojen nollakasvu vrt. maapallon hiilitase ilman hiilinieluja

16.8.2011

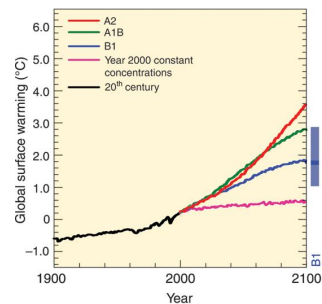

Ilmakehän hiilidioksidipitoisuus ja ilmaston lämpeneminen

Ilmakehän CO₂-pitoisuus

Ilmaston lämpeneminen

IPCC 2001, 2007

16.8.2011

Päästövaikutustarkastelujen määrittely 3/4

- Päästöjen ajoittuminen on oleellinen tunnus arvioitaessa metsäbioenergiaa ilmastonmuutoksen hillintäkeinona pitkän ajan päästökehityksen lisäksi
  - Jos pyritään rajoittamaan ilmastonmuutos siedettäviksi arvioituihin rajoihin, päästökehitys on saatava poikkeamaan nykyisestä jo lähivuosina - päästöjen vähentäminen keskimäärin esim. seuraavan sadan vuoden aikana ei riitä
  - Poliittisia päätöksiä ilmastonmuutoksen rajoittamisesta: YK:n ilmastosopimus, EU:n 2020, Cancunin COP

16.8.2011

Päästövaikutustarkastelujen määrittely 4/4

- Suomessa on suunniteltu lisättävän erityisesti metsien ainespuuhakuissa syntyvän tähdepuubiomassan käyttöä
  - Kansalliset linjaukset (TEM 2008, 2010)

16.8.2011

Metsäbioenergian päästövaikutusten tarkastelu

1. Huomioitava vaikutukset sekä päästöihin että metsien hiilinieluun
2. Verrattava tapauksia: metsäbioenergiaa tuotetaan ja ei tuoteta
3. Huomioitava päästöjen ajoittuminen pitkän ajan kehityksen lisäksi
4. Suomessa tarkasteltu hakkuiden tähdepuun energiakäyttöä

16.8.2011

Hakkuutähteiden energiakäytön päästövaikutukset

- Hakkuutähteiden poltto lisää ilmakehän hiilimäärää, koska hiili vapautuu tähteistä ilmaan heti. Metsään jätetyt tähteet varastoisivat hiiltä.
- Aluksi päästöt = polton päästöt.
- Käyttöä jatkettaessa päästöt energiayksikköä kohti pienenevät, koska hiiltä vapautuisi lahoavista hakkuutähteistä metsässäkin.
- Päästöt pienenevät sitä nopeammin mitä nopeammin hakkuutähteet lahoaisivat metsässä.
- Hakkuutähteiden lahoamisnopeus vaikuttaa päästöihin oleellisesti.

16.8.2011

Hakkuutähteiden lahoamisnopeus

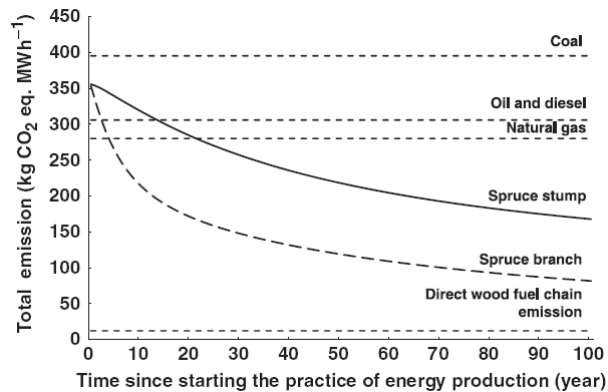
- Mittaukset
  - Pysyvien koealojen seuranta, eri aikaan lahoamaan alkaneiden vertailu, karikepussit
- Mittauksiin perustuvat mallit
  - Täysin empiiriset mallit, prosessiymmärrystä hyödyntävät mallit
- Yasso07-malli*
  - Prosessiymmärrystä hyödyntävä malli, puumaisen karikkeen lahoamisen malli ei-puumaisen pohjalle, käytetty kaikkia em. mittaustyyppisiä, erilaisia mallivaihtoehtoja vertailtu bayesilaista teoriaa käyttäen

www.environment.fi/syke/yasso, Tuomi ym. 2008, 2009, 2011. Ecological Modelling.
Tuomi ym. 2011. Environmental Modelling and Software.

16.8.2011

Hakkuutähteiden jatkuvan energiakäytön päästöt

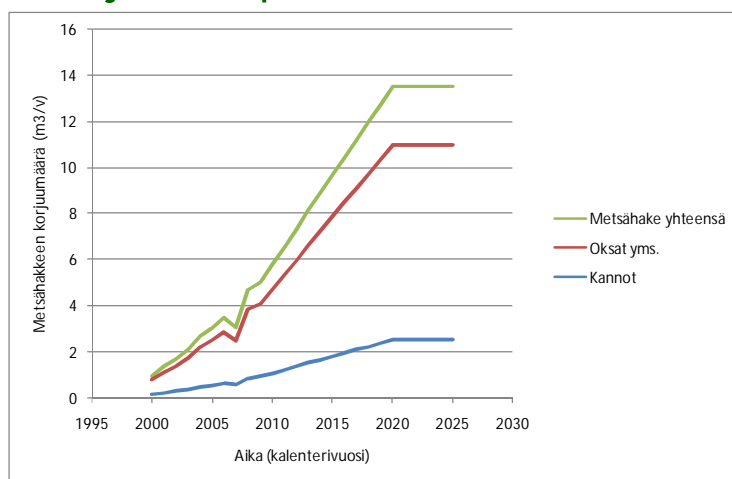

16.8.2011

Repo ym. 2010, 2011. Global Change Biology Bioenergy.

Suomen metsistä energiakäyttöön korjattava puubiomassan määrä

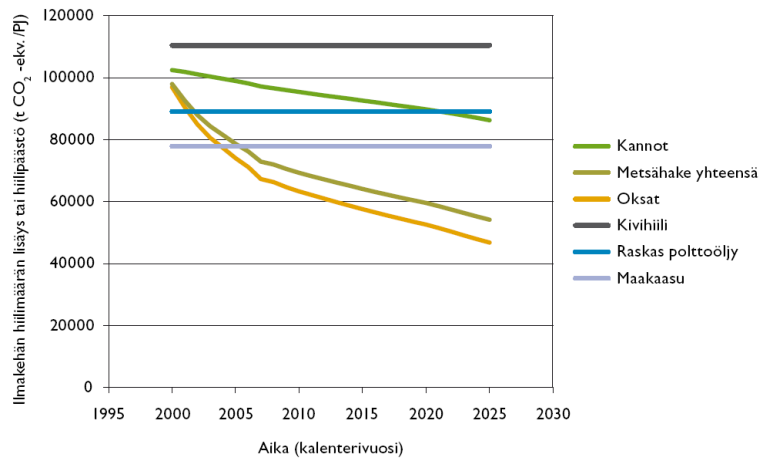

16.8.2011

v. 2000-2008: Metsätilastollinen vuosikirja 2009, v. 2020: TEM 2010

Metsäbioenergian käytön päästöt Suomessa v. 2000-2025

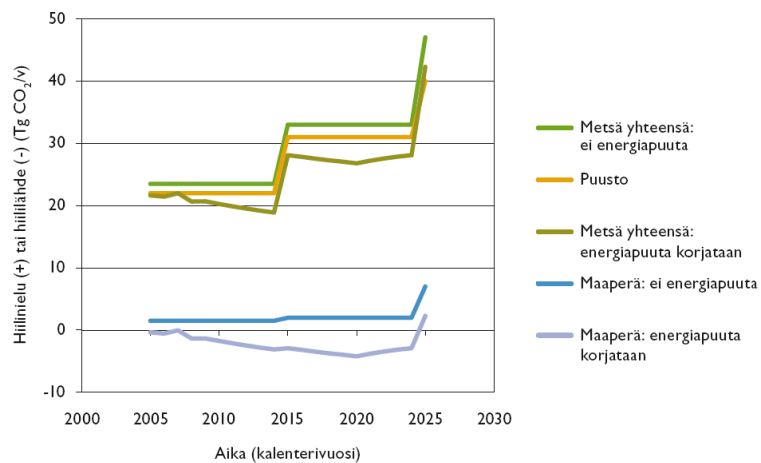

16.8.2011

Liski ym. 2011. Suomen ympäristö.

Metsäbioenergian vaikutus Suomen metsien hiilinieluun v. 2005-2025

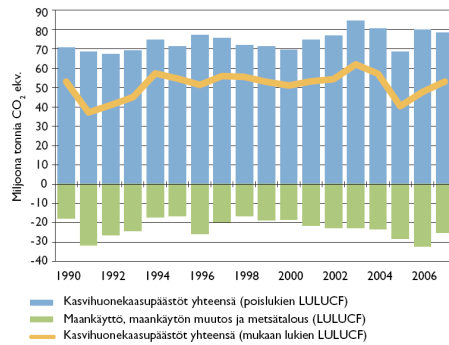
16.8.2011

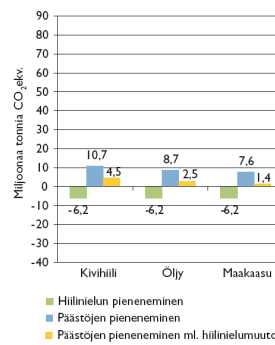
Liski ym. 2011. Suomen ympäristö. Vertailutiedot: Sievänen ym. 2007. Metsätieteen aikakauskirja.

Metsäbioenergian vaikutus Suomen kasvihuonekaasupäästöihin v. 2020

Suomen kasvihuonekaasupäästöt ja hiilinielu v. 1990-2007

Metsäenergian vaikutus päästöihin ja hiilinieluun

Liski ym. 2011. Suomen ympäristö.

16.8.2011

Lisätietotarpeita metsäbioenergian päästövaikutuksista

- Hakuutähteiden lahoamisnopeus
  - Lisämittausten kokoaminen, vertailu aiempiin tuloksiin, mallien luotettavuuden parantaminen lisämittausten avulla
- Hakuutähteiden käytön muut päästö- ja ilmastovaikutukset
  - Esim. maaperän muokkautuminen, puuston kasvu, säteilypakote, albedo
- Ainespuun energiakäyttö
- Metsäbioenergian tuotanto osana muuta metsätaloutta
  - Esim. hiilivajeen korjaaminen

16.8.2011

Johtopäätökset: Metsäbioenergia ilmastonmuutoksen hillintäkeinona

- Luonteeltaan erilaista kuin fossiiliset polttoaineet
  - Fossiiliset poissa kierrosta, biomassa ei
- Tähdepuun päästöt aluksi fossiilisten polttoaineiden luokkaa, pienenevät käytön jatkuessa tähteiden lahoamisnopeudesta riippuen
- Metsien hiilinielun heikkeneminen vähentää ilmastohyötyjä
- Tieto päästövaikutuksista hyödyllistä
  - Esim. päästövaikutusten parantaminen, laskentasääntöjen muutoksiin varautuminen

16.8.2011